

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY WOLBÓRZ
na rok 2018**

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 4¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487), prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy oraz zgodnie z art. 10 ust 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji tych zadań opracowywany jest „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018”, zwany w dalszej części „Programem”, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków, jednocześnie będąc częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolbórz do roku 2023.

Ponadto w świetle ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym zarówno zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, jak i zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii, realizowane są w oparciu o cele Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Podstawy prawne Programu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 783 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1769 z późn.zm.),
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,(t.j. Dz.U. z 2017 poz.697 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2015r. poz. 1916 z późn. zm),
7. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 1870 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. (t.j. Dz.U z 2017r. poz.1875),
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016r. poz. 1492),
10. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020.
11. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020.

Przepisy lokalne dotyczące wykonywania zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

- 1) Uchwała Nr XXX/210/2001 Rady Gminy Wolbórz z dnia 29 sierpnia 2001 r. w sprawie ustalenia na terenie gminy Wolbórz liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży,
- 2) Uchwała Nr XXVIII/166/2005 Rady Gminy Wolbórz z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy Wolbórz miejsc sprzedaży napojów alkoholowych,

3) Zarządzenie Burmistrza Wolborza w sprawie powołania - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. DIAGNOZA PROBLEMU

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Warto podkreślić fakt, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu.

Szkody powodowane przez alkoholizm, jak i ryzykowne oraz szkodliwe spożywanie alkoholu występują w wielu wymiarach:

- jednostkowym (oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących);
- społecznym (negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, ubóstwo, bezrobocie etc);
- ekonomicznym (koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy etc).

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO)(wydanie z 2009 r.) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych (lub nadużywających alkoholu). Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Badania społeczne na temat problemów uzależnień, w tym dotyczących używania środków psychoaktywnych przez uczniów na poziomie ogólnopolskim i w Gminie Wolbórz (głównie dotyczące używania środków psychoaktywnych przez młodzież szkolną) są to:

1. diagnoza używania alkoholu przez młodzież szkolną – raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 roku. Raport dostępny na stronie internetowej www.parpa.pl;
2. badania ankietowe pn. „Młodzi i substancje psychoaktywne”, przeprowadzone w 2014 roku wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjum na terenie Gminy Wolbórz w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;

- badania ankietowe w 2015 roku, w ramach projektu „AFS – Szkoła Wolna od Uzależnień”, innowacyjny projekt, którego głównym celem było zdiagnozowanie stopnia używania alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych przez młodzież Publicznego Gimnazjum w Wolborzu.

Wg. badań ogólnopolskich napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej. Skala rozpowszechnienia picia jest zdecydowanie wyższa niż używanie jakichkolwiek innych substancji. Alkohol jest też najczęściej pierwszą substancją psychoaktywną, po którą sięgają młodzi ludzie i może być furtką do innych zachowań ryzykownych. Osoby realizujące działania profilaktyczne powinny brać ten fakt pod uwagę, planując określone działania. Młodzież w zdecydowanej większości sięga po napoje alkoholowe przed pełnoletnością. Próby picia mają za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem wśród osób pijących należało blisko 71,7% uczniów młodszych i 92,7% uczniów starszych; (badania wskazują, że 35% nastolatków po raz pierwszy piło alkohol, mając 13 lat lub mniej).

Jest to zjawisko niepokojące nie tylko ze względu na szkody zdrowotne, ale również ze względu na przestrzeganie norm prawnych, które zabraniają sprzedaży i podawania alkoholu osobom niepełnoletnim. W 2015 roku płeć nie różnicowała w stopniu istotnym rozpowszechnienia picia alkoholu. Obecne wyniki potwierdzają obserwowany już w poprzednich latach trend zacierania się różnic między chłopami i dziewczętami w spożywaniu napojów alkoholowych. W latach ubiegłych różnice między chłopcami i dziewczętami wynosiły od 6,3% w 2007 roku do 14,3% w 1999 roku, obecnie ta różnica to zaledwie 3,1%. Spożycie poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych jest nieco zróżnicowane ze względu na płeć, choć zarówno dziewczęta, jak i chłopcy w obydwu grupach wiekowych najczęściej sięgali po piwo; na drugim miejscu znalazła się wódka, a potem wino. Warto zwrócić uwagę, że jeszcze w roku 1995 dziewczęta równie chętnie sięgały po wino, jak i piwo, jednak na przestrzeni lat nastąpiła wyraźna zmiana w kierunku preferencji piwa. Jeśli chodzi o wódkę to należy wskazać, że uczniowie i uczennice klas trzecich gimnazjum sięgają po wódkę na prawie takim samym poziomie, w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem w 2015 roku piło ją 33,6% chłopców i 32,7% dziewcząt. W grupie starszych dziewcząt na przestrzeni lat 2007-2015 zauważa się rosnące spożycie wódki; wskaźnik wzrósł o blisko 20% z 42,5% do 62,4%.

Podczas badań przeprowadzonych w 2015 roku w Publicznym Gimnazjum w Wolborzu w ciągu całego życia alkohol piło 66% uczniów. Nieznacznie częściej robili to chłopcy (67%), a rzadziej dziewczęta 66%. W badanej grupie 21% uczniów piło alkohol 1 lub 2 razy w życiu. Często (powyżej 10 razy w życiu) alkohol piło 17 % uczniów. W tej grupie nieznacznie przeważali chłopcy (19%) wobec 16 % dziewcząt. W okresie ostatniego roku poprzedzającego badanie alkohol piło 52% uczniów, przy czym 22% piło alkohol 1 lub 2 razy. Natomiast 10 lub więcej razy alkohol piło 6% uczniów, w tym 8% chłopców i 5% dziewcząt. W ciągu ostatniego miesiąca poprzedzającego badanie alkohol piło 41 % badanych uczniów, przy czym 30% piło go jeden lub 2 razy. Powyżej 10 razy, co może świadczyć o uzależnieniu alkohol piło 2% chłopców i 1% dziewcząt.

Uczniowie najczęściej w okresie miesiąca poprzedzającego badanie pili piwo (46%), a najrzadziej wino (17%). Alkohol spożywali oni w tym okresie najczęściej 1 lub 2 razy. Wielokrotnie (10 lub więcej razy) piwo piło 2 % uczniów, a wódkę 2%. W ciągu ostatniego roku 14% uczniów upiło się alkoholem 1 lub 2 razy, a 7% więcej razy. W ciągu ostatniego miesiąca 11% uczniów upiło się alkoholem 1 lub 2 razy (częściej dziewczęta niż chłopcy) a 1% więcej niż 2 razy (częściej chłopcy).

W całym życiu 1 lub 2 razy kleje lub aerozole zażywało 10% badanych uczniów, a więcej niż 2 razy robiło to 8% z nich. Częściej robiły to dziewczęta (12%), a chłopcy 2%. Do zażywania innych środków odurzających w ciągu całego życia przyznało się odpowiednio: 9% zażyło leki uspokajające

i nasenne bez przepisu lekarza (głównie dziewczęta), 9% dopalacze, 5% alkohol razem z marihuaną, 3% alkohol razem z tabletkami, 2% sterydy anaboliczne, 2% amfetamina. W badanej grupie w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem 4% zażyło leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (głównie dziewczęta), 4% dopalacze, 3% alkohol z marihuaną.

Najczęściej używanym w Polsce środkiem odurzającym jest w opiniach uczniów alkohol (głównie piwo 41%), rzadziej zażywane są marihuana lub haszysz (11%), a najrzadziej pozostałe narkotyki i leki. Wyniki otrzymane w badanym gimnazjum wskazują na zdecydowanie niższy poziom zażywania substancji psychoaktywnych, niż ma to miejsce w całej Polsce. Dwukrotnie mniej gimnazjalistów zażywa marihuanę oraz leki. Niższy jest również odsetek zażywających narkotyki tzw. Twarde, jak heroina i kokaina. W przypadku pozostałych substancji wyniki mieszczą się w granicy błędu równego 1 %. Jeszcze większe różnice dotyczą zażywania substancji odurzających w przeciągu ostatniego roku. Badani gimnazjaliści znacznie rzadziej sięgali po jakikolwiek substancje tej grupy. Największa różnica dotyczyła leków (8% mniej, niż w badaniach ogólnopolskich).

Niższe od wyników ogólnopolskich jest również spożywanie alkoholu. W badanej grupie kiedykolwiek spożywało go 67% a w całej Polsce ok. 90% gimnazjalistów. Odsetki badanej młodzieży palącej papierosy są identyczne z odsetkami uczniów I klas gimnazjów w Polsce i o 50% niższe dla populacji wszystkich klas gimnazjów. Wyniki badania wskazują, że w gimnazjum z powodzeniem podjęto już wcześniej prewencję i profilaktykę uzależnień młodzieży.

Dotychczasowe działania należy kontynuować uzupełniając je o następujące:

- zwiększenie roli rodziców w profilaktyce przeciw uzależnieniom poprzez przekazywanie im wiedzy dotyczącej substancji psychoaktywnych, ich działania a także miejsc, w jakich te substancje są sprzedawane młodzieży;
- zacieśnienie współpracy z Policją, służbą zdrowia i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień;
- zacieśnienie współpracy z organizatorami wypoczynku i rozrywki młodzieży (dyskotekami, klubami);
- zastosowanie tzw. „zasady 0 tolerancji” wobec palenia papierosów na terenie szkoły i poza nią.
- kładzenie nacisku na edukację młodzieży w zakresie możliwych skutków zażywania substancji psychoaktywnych. Warto podkreślić fakt, że ogromny wpływ na zachowania młodych osób ma otoczenie, rówieśnicy i starsi koledzy lub rodzeństwo. Młodzież powinna wiedzieć w jaki sposób obronić się przed ich wpływ, w przypadku prób nakłaniania do zażywania substancji psychoaktywnych.

W ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazuje, że:

- optymalnym czasem na działania profilaktyczne nastawione na opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej jest okres uczęszczania do szkoły podstawowej, i to raczej na etapie nauczania początkowego, a na pewno nie później niż w klasach IV lub VI;
- wychodząc z założeni, że im łatwiej kupić lub dostać alkohol, tym większe jest ryzyko picia, dlatego też konsekwentne egzekwowanie właściwych przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dobre przygotowanie sprzedawców do radzenia sobie z próbami zakupu alkoholu przez nieletnich, to bardzo ważny element środowiskowych działań profilaktycznych.
- oczekiwania alkoholowe kształtują się od najmłodszych lat życia, początkowo w wyniku obserwacji zachowania innych osób (rodziców, innych dorosłych, rówieśników, reklam itp.)

i efektów jakie te osoby osiągają w wyniku picia, a później również w wyniku własnych doświadczeń; są zatem silne i nie poddają się łatwo zmianom. Zapobieganie problemom alkoholowym wśród młodzieży zaczyna się od pracy z dorosłymi. Rozwijanie umiejętności wychowawczych ma duże znaczenie profilaktyczne nie tylko w przypadku rodziców, ale wszystkich osób pracujących z młodzieżą. (publikacja „Picie alkoholu przez młodzież”-Wyd. Remedium, W-wa 2016).

W 2017r. środki finansowe przeznaczone na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii zostały podzielone w zdecydowanej większości na działania związane z profilaktyką. W ramach działań profilaktycznych prowadzone są programy profilaktyczne dla uczniów, warsztaty dla rodziców i nauczycieli, działania promujące trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w Gminie Wolbórz w latach 2012-2016

Stan na koniec:		2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.
Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) i powyżej 18% alkoholu uchwalony przez Radę Miasta		67	67	67	67	67
w tym:	Sklepy	45	45	45	45	45
	Punkty gastronomiczne	22	22	22	22	22
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) i powyżej 18% alkoholu		56	52	52	50	52
w tym:	Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	28	26	26	25	27
	Przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	28	26	26	25	25
Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych		141	158	174	201	225
w tym:	Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	78	83	94	112	131
	Przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	63	75	80	89	94
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) i powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia		5	11	8	16	16
w tym:	Poza miejscem sprzedaży (sklepy)	2	4	8	12	8
	W miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	3	7	0	4	8
Liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia i wygaśnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych		4	4	2	4	11
w tym:	W sprawie cofnięcia zezwolenia	0	0	0	3	0
	W sprawie wygaśnięcia zezwolenia	4	4	2	1	11

— Źródło danych: Urząd Miejski w Wolborzu.

III. ADRESACI PROGRAMU

Problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych, w tym NSP dotyczą znacznej części społeczeństwa, dlatego Program skierowany jest do **wszystkich mieszkańców Gminy Wolbórz**, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z ww. problemami oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem,
- osób uzależnionych,
- osób współuzależnionych, w tym w szczególności ofiar przemocy,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizując zadania publiczne wynikające z harmonogramu programu – Gmina Wolbórz, ściśle współpracuje z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami w kompetencjach, których znajduje się profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie m.in.:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wolbórz;
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wolborzu – koordynatorem Programu,
- gminnymi jednostkami oświatowymi w zakresie statutowych działań realizowanych na podstawie programów wychowawczych i profilaktycznych,
- Komisarzatem Policji w Wolborzu,
- Sąd Rejonowy,
- Centrum Kultury w Wolborzu w zakresie realizowania działań profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- Miejską Biblioteką Publiczną w zakresie realizowania działań profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- organizacjami pozarządowymi i kościołami w gminie Wolbórz prowadzącymi statutowe działania na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Grupy ruchu samopomocowego AA,
- Poradnią dla Osób z Problemem Alkoholowym w zakresie terapii uzależnień,
- placówkami służby zdrowia,
- Ochotniczą Straż Pożarną,
- innymi podmiotami, którym zlecane są zadania GPPiRPA.

Głównym założeniem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk, będących skutkiem nadużywania środków psychoaktywnych przez rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Wolbórz w 2017 roku i poszerzany o nowe zadania w zależności od potrzeb. Określa on warunki i zadania oraz wynikające z nich działania realizowane w oparciu o dostępne zasoby w naszej gminie.

V. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018

1. Cel główny Programu:

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

2. Cele Szczegółowe Programu

Cel Szczegółowy 1:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie.

Cel Szczegółowy 2:

Zmniejszenie popytu na używanie substancji psychoaktywnych, poprzez upowszechnianie i wdrażanie oferty programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności.

Cel Szczegółowy 3:

Udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego i społecznego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.

Cel Szczegółowy 4:

Koordynowanie realizacji Programu, w tym wzmacnianie zasobów realizatorów Programu.

Cele szczegółowe realizowane będą w następujących obszarach: promocja zdrowia, profilaktyka oraz redukcji szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.

Działania realizowane w obszarze promocji zdrowia(działania informacyjne, edukacyjne), które zmierzać będą przede wszystkim do podniesienia wiedzy ogółu społeczności Gminy Wolbórz oraz wybranych grup docelowych na temat problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych. Podniesienia kwalifikacji zawodowych osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Działania realizowane w obszarze profilaktyki służyć będą wspieraniu i rozwojowi programów profilaktyki uniwersalnej i selektywnej. Działalność zapobiegawcza, wdrażanie oferty skutecznych, rekomendowanych programów profilaktycznych, poszerzenie oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej, rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców sprzyjających budowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży. Rekomenduje się kontynuowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii ukierunkowanych na młodzież. Zbiorowość ta stanowi grupę podwyższonego ryzyka korzystania z substancji psychoaktywnych. Monitorowanie ryzykownych zachowań młodzieży związanych z korzystaniem z alkoholu lub narkotyków.

W obszarze redukcji szkód i rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej realizowane będą działania zmierzające do poszerzenia i udoskonalenia oferty w zakresie leczenia, rehabilitacji i redukcji szkód osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz podniesienia jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie w szczególności z problemem alkoholowym.

Najważniejsze pojęcia dla Programu

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całą populację: działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd.

Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub papierosowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka: działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu) – element integracji: działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych. Przykładami są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

Uzależnieniu od substancji psychoaktywnych – rozumie się przez to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takiej jak alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, NSP, tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji;

Uzależnieniu behawioralnym – rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia; do tego typu zaburzeń zachowania zalicza się przede wszystkim: uzależnienie od hazardu, od komputera i Internetu.

Zadania określone dla realizacji poszczególnych celów szczegółowych oraz wskaźniki osiągnięcia każdego celu stanowią załącznik do niniejszego Programu.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wolbórz

Zgodnie z art.4¹ ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa się zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wolbórz.

1. Za udział w pracach Komisji przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 15 %, minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, w przypadku udziału w danym m-cu w co najmniej jednym spotkaniu zespołu problemowego lub posiedzeniu Komisji.
2. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa w pkt. 1, jest uczestnictwo w posiedzeniu Komisji, potwierdzone podpisem złożonym na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust.1 obniża się za każdą nieobecność na posiedzeniu Komisji, proporcjonalnie do liczby nieobecności w danym miesiącu.
4. Wynagrodzenie o którym mowa w ust. 1 będzie wypłacane po przedłożeniu przez Przewodniczącego Komisji zatwierdzonych list obecności, stwierdzających udział w posiedzeniach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca.
5. Wypłata wynagrodzenia dokonywana będzie na podstawie list wypłat - przelewem na wskazane konto osobiste.
6. Członkowi Komisji, w przypadku delegowania do udziału w szkoleniu, konferencji oraz stawienia się na posiedzenie sądu w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, przysługuje zwrot kosztów przejazdów na zasadach obowiązujących, przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. O delegowaniu decyduje Burmistrz Wolborza.
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wykonuje swoje czynności w oparciu o Regulamin GKRPA przyjęty zarządzeniem Burmistrza Wolborza.

VII. Monitoring i Ewaluacja Programu

Realizacja Programu będzie podlegała monitoringowi, który polega na zbieraniu i analizowaniu informacji w celu ustalenia, czy wyznaczone w ramach Programu zadania są realizowane zgodnie z założonym planem.

Monitoring będzie obejmował następujące elementy:

- czas realizacji zaplanowanych działań oraz ich zakres,
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań oraz źródła ich pochodzenia,
- stan realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring realizacji Programu dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jego ewaluacji, która dotyczy oceny skuteczność programów, czyli stopień osiągnięcia zamierzonych celów.

Ewaluacja programu dokonywana będzie po zakończeniu realizacji programów.

Narzędzia monitorowania:

- wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe,
- dokumentacja - akta sprawy, sprawozdania merytoryczne i finansowe, listy obecności, dokumentacji szkoleniowa,
- protokoły zdawczo-odbiorcze, notatki służbowe,
- wizyty kontrolne.

VIII. Harmonogram realizacji, źródła finansowania i nakłady finansowe

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w Budżecie Gminy Wolbórz, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi **Planowane na rok 2018r. łączne nakłady finansowe wynoszą 185 000,00 zł.**
2. Koszty obsługi zadań Programu realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu, w tym zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, zakup literatury i czasopism specjalistycznych, udział w szkoleniach i konferencjach oraz podnoszenie kwalifikacji pracownika finansowane są ze środków Programu.
3. Środki zaplanowane na realizację Programu ujmuje się corocznie w planie budżetowym Gminy Wolbórz w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, rozdział 85154 – Przeciwdziałanie Alkoholizmowi, rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii.

IX. Podmiot koordynujący

1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest koordynowana przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wolborzu.
2. Zobowiązuje się Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu do złożenia sprawozdania rocznego z realizacji niniejszego Programu Burmistrzowi Wolborza oraz Radzie Miejskiej w Wolborzu do dnia 31 marca 2019 r.

X. Postanowienia końcowe

1. Opiniowaniem wniosków dotyczących przyjmowania do wykonania szczegółowych zadań określonych w Programie na 2018 r. będzie się zajmować Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Podmioty są zobowiązane do każdorazowego zamieszczenia informacji o źródle dofinansowania lub finansowania zadania.
3. Zadania Programu realizowane będą poprzez zakupy i zlecenia zewnętrzne (konkursy ofert, zamówienia publiczne, bez stosowania przepisów ustawy z dnia 29.01.2004 r. Prawo Zamówień Publicznych.
4. Po zakończeniu realizacji zadania, podmioty zobowiązane są do przedstawienia sprawozdania z przebiegu i osiągniętych rezultatów, w ramach zleconych zadań.
5. Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia nowych potrzeb, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.
6. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wolbórz na posiedzeniu w dniu 10 listopada 2017r.

PROMOCJA ZDROWIA/ EDUKACJA ZDROWIA

Cel Szczegółowy 1: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych , przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie					
Zadania szczegółowe	Odbiorca	Wskaźniki osiągnięcia celu	Czas realizacji	Realizator zadania	Nr zadania z NPZ
1.1 Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących podnoszenia wiedzy mieszkańców Gminy Wolbórz, na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet) oraz dostępnej oferty pomocowej. Profilaktyka zachowań ryzykownych i promocja zdrowia, w tym: a) udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców, b) organizowanie konferencji i warsztatów zwiększających kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem	mieszkańcy Gminy Wolbórz, realizatorzy i partnerzy Programu	-liczba odbiorców, -liczba działań	I-XII 2018	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, MOPS, Komisariat Policji	3.1.1 2.1.1

substancji psychoaktywnych, w tym problemu współzależnienia. c) inicjowanie działań mających na celu ograniczenie liczby kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu przez upowszechnienie wiedzy nt. wpływu alkoholu na funkcjonowanie organizmu kierowcy, aspektów prawnych związanych z nietrzeźwością kierowców, obliczania szybkości spalania alkoholu przez organizm; d) zakup, prenumerata materiałów profilaktycznych: prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty, nagrody w konkursach i zawodach oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne, literatury fachowej z zakresu uzależnień i przemocy, e) kolportaż materiałów edukacyjno –informacyjnych, e)wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do ich rówieśników.					
1.2 Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci.	mieszkańcy Gminy Wolbórz, realizatorzy i partnerzy Programu	- liczba odbiorców	I-XII 2018	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, MOPS, Komisariat Policji	3.1.1
1.3 Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania	realizatorzy i partnerzy	- liczba osób przeszkolonych	I-VI i IX-XII 2018	MOPS	

problemów wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy, m.in. szkolenia przygotowujące realizatorów programów profilaktycznych rekomendowanych.	Programu				3.1.1 2.2
1.4 Dofinansowanie kształcenia pracowników placówek leczenia odwykowego, do pracy terapeutycznej i profilaktycznej związanej z organizowaniem pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin,	personel specjalistyczny w Poradni	- liczba osób objętych kształceniem	I-XII 2018	poradnia uzależnień, MOPS	3.1.2 2.2
1.5 Szkolenia i superwizje dla pedagogów i wychowawców dotyczące problemów pojawiających się w pracy wychowawczej z klasami, pracy indywidualnej z uczniami i ich rodzicami.	kadra pedagogiczna	- liczba osób objętych kształceniem	I-VI i IX-XII 2018	placówki oświatowe, MOPS	3.1.2 2.2
1.6 Informowanie o możliwości uzyskania pomocy w zakresie różnych form wsparcia dla dzieci, młodzieży, dorosłych, a także pomocy w sytuacjach kryzysowych, w tym : a) adresach instytucji i organizacji, w których osoby zagrożone uzależnieniem lub uzależnione i ich rodziny mogą uzyskać pomoc psychologiczną i prawną, b) popularyzowanie informacji i wiedzy o Ruchu AA i miejscach spotkań grup.	mieszkańcy Gminy Wolbórz	-liczba działań	I- XII 2018	organizacje pozarządowe, MOPS	3.1.1 2.1.1
1.7 Szkolenia dla właścicieli sklepów, przedsiębiorców	przedsiębiorcy	-liczba	I-XII 2018	MOPS	

w zakresie realizacji założeń <i>Ustawy o wychowaniu w trzeźwości</i> mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie sprzedaży alkoholu niezgodnie z prawem, m.in. nieletnim, osobom nietrzeźwym i pod zastaw.	podmiotów gospodarczych zajmujących się sprzedażą napojów alkoholowych	przeszkolonych podmiotów, - liczba przeszkolonych osób			3.1.1
Cel Szczegółowy 2:					
Zmniejszenie popytu na używanie substancji psychoaktywnych, poprzez upowszechnianie i wdrażanie oferty programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności.					

PROFILAKTYKA

Zadania szczegółowe	Odbiorca	Wskaźniki osiągnięcia celu	Czas realizacji	Realizator zadania	Nr zadania z NPZ
2.1.1 Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej, prowadzonych przez specjalistów, adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych, używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych oraz czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój. 2.1.2 Wspieranie realizacji programów profilaktycznych o dowiedzionej efektywności, rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji z obszaru profilaktyki uniwersalnej, selektywnej.	dzieci i młodzież	- liczba realizowanych programów, - liczba uczestników działań profilaktyki szkolnej	I-VI i IX-XII 2018	placówki oświatowe, MOPS	3.2.1 2.3.1
2.2 Realizacja programów profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym grup/osób prezentujących zachowania problemowe/ryzykowne, oraz mieszkających w obszarach szczególnego ryzyka przez: a) prowadzenie profilaktycznych programów informacyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, oraz b) zajęć stanowiących integralną część całorocznej pracy profilaktycznej (zajęć rekreacyjnych, zajęć edukacyjnych, zajęć socjoterapeutycznych c) prowadzenie profilaktycznych programów rówieśniczych d) realizacja programów rekomendowanych. Zajęcia prowadzone w ramach profilaktyki szkolnej - świetlicach szkolnych, i profilaktyki środowiskowej –	dzieci i młodzież	- liczba programów profilaktycznych, - liczba dzieci uczestniczących w działaniach profilaktycznych	I-VI i IX-XII 2018	placówki oświatowe, MOPS	3.2.1 2.3.1

w punktach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, w formie pozalekcyjnej. <u>Zakres finansowania powyższego zadania dotyczyć będzie:</u> a)kosztów wynagrodzenia realizatorów programów i opiekunów zajęć (za wykonanie umów-zleceń), b)kosztów zakupu pomocy, materiałów i sprzętu niezbędnego do prowadzenia zajęć zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem i w miarę posiadanych środków, c) dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach profilaktycznych oraz opiekuńczych, d)organizowania imprez okolicznościowych wynikających z planu pracy w programie, w tym: zakupu nagród i drobnych upominków dla dzieci, e)wyjazdy do kina, wycieczki, f)finansowanie bieżącej działalności miejsc w których prowadzona jest praca z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym.					
2.3 Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych i/lub socjoterapeutycznych w ramach pomocy psychologicznej i opiekuńczej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym). Naborem dzieci uczestniczących w tej formie zajęć zajmują się pedagodzy szkolni, pracownicy socjalni.	dzieci i młodzież	- liczba działań, - liczba uczestników wypoczynku	VI-VII-VIII 2018	MOPS	3.2.2 2.3.2
2.4.1 Wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów, sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży, w tym: programy rekomendowane; (zajęcia warsztatowe, treningi umiejętności wychowawczych i/lub społecznych, poradnictwo, konsultacje). Umacnianie	rodzice, opiekunowie	- liczba uczestników zajęć, - liczba spotkań, - dokumentacja	I-VII i IX-XII 2018	placówki oświatowe, MOPS	3.2.1 2.3.1

pozytywnych relacji rodzinnych. 2.4.2 Opracowanie procedur stałej współpracy między rodzicami a nauczycielami w zakresie działań wczesno-interwencyjnych wobec uczniów/wychowanków używających alkoholu i narkotyków.		opracowanych procedur			
2.5 Akcje profilaktyczne, promujące zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży, stanowiących alternatywę wobec środków uzależniających oraz zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży, tym: a) przeprowadzenie konkursów tematycznych, artystycznych, teatralnych w placówkach realizujących programy profilaktyczne, rozwijających zarazem atrakcyjne zainteresowania uczniów, identyfikację uczniów ze szkołą i ich upodmiotowienie w społeczności szkolnej, na przykład.: <i>Dzień Profilaktyki w Szkołach</i> . b) dofinansowanie gminnych imprez szkolnych i przedszkolnych mających charakter profilaktyczny, edukacyjny i integracyjny z działaniami na rzecz rodziny, c) masowe imprezy sportowe połączone z działaniami profilaktycznymi.	dzieci i młodzież	-liczba placówek, - liczba odbiorców	I-VII i IX-XII 2018	placówki oświatowe, MOPS	3.2.1

Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa

Cel Szczegółowy 3: Udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego i społecznego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną					
Zadania szczegółowe	Odbiorca	Wskaźniki osiągnięcia celu	Czas realizacji	Koordynator zadania	Nr zadania z NPZ
3.1 Finansowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym: a) motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego (konsultacje z terapeutą uzależnień, psychologiem, b) porady psychologiczne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, c) zapewnienie działań interwencyjnych, psychologicznych dla osób stosujących przemoc wobec najbliższych, d) konsultacje dla osób żyjących w otoczeniu osoby uzależnionej; e) inne działania wpływające na poprawę jakości życia klientów, poradnictwo dla pijącej młodzieży i rodziców.	młodzież, osoby dorosłe, rodzice opiekunowie, pracownicy socjalni, asystent rodziny, pedagodzy szkolni	- liczba osób, - liczba konsultacji,	I-XII 2018	MOPS	3.3 2.4
3.2 Udzielanie specjalistycznej pomocy psychologicznej i zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i ich rodzicom oraz opiekunom, w szczególności tym , w których występują problemy alkoholowe, przez: a) konsultacje psychologiczne i pedagogiczne dzieci, młodzieży, rodziców,	rodziny z dziećmi, w których występują problemy alkoholowe lub inne	-liczba dzieci, -liczba rodziców, - liczba konsultacji	I-VI i IX-XII 2018	placówki oświatowe, MOPS	3.3 str. 19

b) konsultacje rodzin.	uzależnienia				
3.3 Finansowanie programów wspomagających proces readaptacji społecznej dla osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz osób dotkniętych przemocą domową. Realizacja działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych	osoby uzależnione	- liczba osób uczestniczących w programach, - liczba podmiotów zaangażowanych w realizację programów	I-XII 2018	stowarzyszenie, MOPS	3.3
3.4 Wspieranie działalności środowisk abstynenckich zrzeszających osoby uzależnione od alkoholu i ich rodzin poprzez dofinansowanie działań o charakterze integracyjnym, podtrzymujących proces terapii osób uzależnionych i współuzależnionych, rozwijających ich aktywność w sferze profilaktyki, w tym: organizowanie i finansowanie programów pomocy psychologicznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, utrzymujących abstynencję i ich rodzin, obozów profilaktyczno – integracyjnych, warsztatów oraz maratonów terapeutycznych .	osoby uzależnione od alkoholu i członkowie ich rodzin	liczba odbiorców, - liczb podmiotów	I-XII 2018	stowarzyszenie, MOPS	3.3

Cel Szczegółowy 4: Koordynowanie realizacji Programu					
Zadania szczegółowe	Odbiorca	Wskaźniki osiągnięcia celu	Czas realizacji	Realizator zadania	Nr zadania z NPZ
1. Tworzenie warunków do pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wolbórz, zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym: - wynagrodzenia dla członków GKRPA, - zapewnienie obsługi administracyjnej, - podnoszenie kompetencji i umiejętności członków GKRPA w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez finansowanie ich udziału w szkoleniach i konferencjach, - opłacanie kosztów biegłego psychiatry i psychologa orzekających w przedmiocie uzależnienia, - opłacanie kosztów postępowania sądowego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w stosunku do osób, które mają być zobowiązane do leczenia odwykowego, - innych niezbędnych kosztów wynikających z działań Komisji.	osoby uzależnione od alkoholu oraz członkowie ich rodzin, podmioty gospodarcze	liczba posiedzeń GKRPA, -liczba grup roboczych/NK -liczba opinii sądowych, -liczba składanych wniosków do GKRPA o leczenie odwykowe, - liczba kontroli punktów sprzedaży alkoholu, - prowadzenie wizytacji monitoringowych projektów profilaktycznych u realizatorów działań	I-XII 2018	MOPS GKRPA	zgodnie z zapisami ustawy

4.2 Doposażenie realizatorów i partnerów Programu w sprzęt komputerowy i biurowy, niezbędny do realizacji zadań, zgodnie z opracowanym kosztorysem i w miarę posiadanych środków	realizatorzy i partnerzy Programu	liczba przedsięwzięć	I-XII 2018	MOPS	
4.3.1 Prowadzenie kontroli przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zapisów zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 4.3.2 Podejmowanie interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tj. zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw. 4.3.3 Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania, w związku z naruszeniem art. 13¹(reklama, promocja) i art. 15 (zakaz sprzedaży alkoholu) ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	właściciele i pracownicy punktów sprzedaży alkoholu	-liczba i kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, -liczba podjętych interwencji w związku z nieprzestrzeganiem zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, -liczba wszczętych postępowań w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,	I-XII 2018	GKRPA, MOPS	zgodnie z zapisami ustawy

		-liczba wydanych postanowień w zakresie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, -liczba wydanych decyzji o cofnięciu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w związku ze sprzedażą alkoholu osobie nieletniej lub osobie, której zachowanie wskazuje, że znajduje się w stanie nietrzeźwości			
4.4.1Przeprowadzenie badań wśród młodzieży szkolnej dotyczących zjawisk związanych z piciem alkoholu, stosowaniem narkotyków, paleniem papierosów, doświadczaniem przemocy oraz innych badań społecznych dotyczących postaw mieszkańców wobec ograniczania dostępności alkoholu na terenie gminy Wolbórz. 4.4.2 Analiza efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Programu	mieszkańcy Gminy, dzieci i młodzież szkolna	- liczba przeprowadzonych badań, raportów - liczba wydanych opinii	I-XII 2018	MOPS, GKRPA	3.4. 2.5.